

8 Δεκεμβρίου 2019

Ιερά Μονή Αγίου Ηρακλειδίου (μέρος 2ο)

[Επιστήμες](#), [Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)

Η αγιογράφηση του ναού - Η σχολή του Αγίου Ηρακλειδίου

Το 1759 άρχισε η διακόσμηση του ναού με τοιχογραφίες από τον αγιογράφο Φιλάρετο. Σήμερα, δυστυχώς ελάχιστα δείγματα έχουμε, από τη διακόσμηση αυτή.

Αξιοπρόσεκτο είναι το τμήμα που σώζεται στο δεύτερο τόξο που ενώνει το Καθολικό με το παρεκκλήσιο της Αγίας Τριάδας, όπου παρουσιάζεται σε τέσσερεις σκηνές ο βίος του αγίου Ηρακλειδίου. Επίσης σημαντική είναι και η νωπογραφία των αγίων ιεραρχών Βασιλείου, Χρυσοστόμου, Γρηγορίου και Νικολάου στο δυτικό τμήμα του νότιου τοίχου του Καθολικού. Η παράσταση αυτή είναι έργο του αγιογράφου Φιλάρετου (1759). Στο Καθολικό υπάρχουν τοιχογραφίες που είναι πολύ παλαιότερες, (από τις διακοσμήσεις που έγιναν στην πρώτη βασιλική τον 8ο αι. αρχικά και έπειτα τον 11ο αι. και απεικονίζουν έναν απόστολο και έναν άγγελο (8ος αι.) έναν προφήτη και τον Ιησού Χριστό (11ος αι.). Εκτός από τον αγιογράφο Φιλάρετο, υπήρξαν πολλοί άλλοι αξιόλογοι αγιογράφοι της Μονής του Αγίου Ηρακλειδίου.

Για ένα περίπου αιώνα λειτουργούσε στη Μονή σχολή αγιογραφίας, η οποία ιδρύθηκε από τον ιερομόναχο Ιωαννίκιο. Μαθητής ο Φιλάρετος και του Φιλάρετου μαθητής ο Νεκτάριος. Άλλοι ονομαστοί αγιογράφοι ήταν ο Λεόντιος, άλλος Φιλάρετος, ο Δοσίθεος και ο Φιλόθεος. Τα έργα αυτών των αγιογράφων εμπλούτισαν τα υπόλοιπα μοναστήρια και ναούς της Κύπρου· σήμερα βρίσκουμε πολλά από αυτά στην Ιερά Μονή της Παναγίας του Μαχαιρά, στη Μονή Αγίου Μηνά, στην Παναγία του Άρακα, στο ναό της Παναγίας στις Τρεις Ελιές, στην Άγια Μαρίνα στον Καλοπαναγιώτη, στον Άγιο Γεώργιο στα Καμινάρια, στη Μονή Αγίου Ιωάννη του Λαμπαδιστή, στον Άγιο Κυπριανό στο Μένοικο, στον Άγιο Γεώργιο στην Ευρύχου. Ο πιο σημαντικός αγιογράφος της σχολής του Αγίου Ηρακλειδίου ήταν ο Αρχιμανδρίτης Λεόντιος ο οποίος αγιογραφούσε μέχρι τις αρχές του 19ου αι.

Σήμερα μια ομάδα από τις αδελφές της Μονής εξασκείται στην εκμάθηση της αγιογραφίας.

Η παρακμή της Μονής

Το 1773 έγινε μια γενική ανακαίνιση της Μονής από τον Αρχιεπίσκοπο Χρύσανθο. Παρ' όλες όμως τις προσπάθειες που καταβάλλονταν, ήδη από τις αρχές του 19ου αι. η Μονή άρχισε να παρακμάζει και μετά το 1821, η αδελφότητα είχε πλέον διαλυθεί. Η Μονή ενοικιαζόταν σε ένα ιερομόναχο ο οποίος είχε φροντίδα των

κτημάτων της και λειτουργούσε το ναό. Μετά από τον τελευταίο ενοικιαστή της, η Μονή ερημώθηκε και επειδή τα κτήματα της ενοικιάζονταν από διάφορους λαϊκούς, βαθμιαία τα περισσότερα εκποιήθηκαν.

Η αναβίωση της Μονής - Γερόντισσα Χαριθέα

Τα επόμενα χρόνια, μέχρι το 1962, οι Τούρκοι και Άγγλοι κατακτητές πού έπλητταν τον τόπο, αλλά και η όλη κατάσταση στο νησί, δεν άφηναν σε κανένα το περιθώριο να φανταστεί ότι κάποτε η Μονή θα επαναλειτουργούσε. Οικονόμησε, όμως, ο Θεός και ο άγιος Ηρακλείδιος, ώστε να ξαναζωντανέψει η Μονή και να

γίνει και πάλι ένας αγιασμένος χώρος, όπου να αναπέμπονται δοξολογίες στον εν Τριάδι Θεό. Με την άδεια του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ.κ. Μακαρίου του Γ΄, η Γερόντισσα Χαριθέα με τις αδελφές Θεοφανία και Ευπραξία από το ιδιόρρυθμο μοναστήρι του Καϊμακλιού, ήρθαν στο μοναστήρι του Αγίου Ηρακλειδίου στις 22 Ιουλίου 1962, με σκοπό να το επαναλειτουργήσουν ως μοναστήρι κοινόβιο.

Στο προσωπικό της ημερολόγιο περιγράφει τις δυσκολίες, τον κόπο και τον πόνο, τόσο σωματικό, όσο και -περισσότερο- ψυχικό. Το μοναστήρι ήταν ερείπιο και από το όλο κτίσμα απουσίαζαν όσα χρειάζονταν για να ζήσουν υποφερτά, τουλάχιστον, άνθρωποι. Νερό και ρεύμα δεν υπήρχε, αλλά ούτε και τα αναγκαία για τη συντήρησή τους. Για όλα αυτά μερίμνησε ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ο Γ΄, ο οποίος με πολύ αγάπη και κατανόηση συμπαραστάθηκε στη Γερόντισσα και στις αδελφές τόσο στο ξεκίνημα τους, όσο και σ'όλα τα υπόλοιπα χρόνια που διετέλεσε Αρχιεπίσκοπος της Αγίας Εκκλησίας της Κύπρου και αυτό σε μια εποχή πού η Εκκλησία δεν είχε τους οικονομικούς πόρους, λόγω του αγώνα της ΕΟΚΑ. Βοήθεια πρόσφεραν επίσης και οι κάτοικοι των γειτονικών χωριών Πολιτικού και Πέρα Ορεινής οι οποίοι με πολλή χαρά υποδέχθηκαν τις αδελφές στο μοναστήρι και τις στήριξαν.

Το μοναστήρι μεγάλωνε, τόσο σε υλικό, όσο και σε ανθρώπινο δυναμικό. Συν τώ χρόνω ήρθαν και άλλες μοναχές και η αγάπη για το Χριστό τις έκανε να αφηφούν την κούραση και τη δυσκολία· δούλευαν όλες μαζί, για να φτιάξουν το σπίτι τους, όπως χαρακτηριστικά έλεγε η Γερόντισσα Χαριθέα.

Εκτός από την όλη λειτουργία της Μονής και τις υλικές ανάγκες των ανθρώπων και των κτιρίων της, η Γερόντισσα Χαριθέα φρόντισε επίσης για τις Ακολουθίες που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα της μοναχικής μας τάξης και ζωής, κάτι που πολύ το στερήθηκε όταν βρισκόταν στο ιδιόρρυθμο μοναστήρι του Καϊμακλιού.

Αν αυτά, όμως, απαιτούν κόπο και χρόνο, πόσο μάλλον η ανάπλαση και αναγέννηση των ψυχών που ο Θεός εμπιστεύτηκε στα χέρια της και όταν μάλιστα η αγάπη που πήγαζε από αυτήν ήταν τόσο γνήσια και ανόθευτη, ώστε να μην την αφήνει να λογαριάζει τον πόνο και τα δάκρυα πού έχυνε για τα παιδιά της; Η πνευματική της κατάρτιση, οι ικανότητες της, η διάκριση και η αρετή της, και πάνω απ' όλα η ανδρεία της ψυχή, πού έσμιγε μ' ένα παράδοξο τρόπο την αυστηρότητα με την πιο λεπτή ευαισθησία, και όλα αυτά χωρίς να έχει κάποια μόρφωση ή καθοδήγηση από τα μικρά της χρόνια, έκαναν τη Γερόντισσα Χαριθέα νέο κτίτορα της Μονής του Αγίου Ηρακλειδίου και Μητέρα Αγία. Γι' αυτό και η υπομονή που έκανε, την εξομοίωνε με τον Εσταυρωμένο Χριστό, όταν άνοιγε τα χέρια της καρδιάς της, λες για να χωρέσει όλους στο πλάτος της που δεν είχε όρια.

Πηγή: "Ιερά Μονή Αγίου Ηρακλειδίου: Η Μονή του αποστολικού αγίου της Κύπρου", Νίκου Νικολαΐδη, δρ. Θεολογίας, «[Πεμπτουσία](#)».

Συνεχίζεται...